

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

Akt.nr. 2

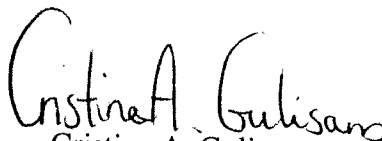
JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: **14 MAJ 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0177
Dok.: ERK40281

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 248, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 248 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes kommentere Dansk Svineproduktions og Danish Meat Associations Notat – fakta om kastration af svin, jf. FLF alm. del – bilag 237.”

Svar:

1. Dansk Svineproduktion og Danish Meat Association har den 10. april 2008 udarbejdet et notat med overskriften ”Fakta om kastration – status til Folketingets fødevarepolitikere”.

Notatet indeholder en beskrivelse af den nuværende praksis ved kastration af hangrise uden bedøvelse og mulige alternativer. Endvidere redegøres der i notatet kort for praksis på området i det øvrige Europa.

Baggrunden for udarbejdelse af notatet var navnlig, at Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 13. marts 2008 havde bedt mig i et kommende åbent samråd om at redegøre for ”de nyeste forskningsresultater vedrørende kastration af svin og i forbindelse hermed oplyse om muligheder for at bedøve ved kastration og om alternativer til kastration af svin i produktion, herunder for frasortering af orner, der lugter meget af orne” (samrådsspørgsmål R).

2. Den 16. april 2008 redegjorde jeg under et samråd i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri for ovenstående spørgsmål. Forud for samrådet havde Justitsministeriet den 8. april 2008 anmodet Dansk Svineproduktion om et notat om bl.a. de nyeste forskningsresultater vedrørende kastration af svin til brug for ministeriets forberedelse af samrådet. Justitsministeriet modtog den 11. april 2008 et notat fra Dansk Svineproduktion om kastration af smågrise, der indholdsmæssigt stort set er identisk med Dansk Svineproduktions notat fremsendt til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. En kopi af notatet vedlægges.

Justitsministeriet anmodede efterfølgende Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet om at gennemgå notatet fra Dansk Svineproduktion. Den 14. april 2008 fremsendte Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet et notat med overskriften ”Vurdering af Dansk Svineproduktions notat om kastration”. En kopi af notatet vedlægges.

Jeg kan i øvrigt henvise til min besvarelse af samrådet, herunder det talepapir, som lå til grund for min besvarelse, og som er blevet oversendt til udvalget, jf. Alm. del – spørgsmål 250.

NOTAT

Fakta om kastration – status til justitsministeriet

10. april 2008
FRA, SST, JVP, KBR,
NPN & KAP
DW: 94815

Nærværende notat beskriver den nuværende praksis ved kastration samt mulige alternativer.

I Danmark kastreres langt de fleste hangrise med henblik på at undgå hangriselugt fra kødet. Kastrationen udføres primært af hensyn til afsætningen. Ikke mindst Tyskland, der er den største aftager af dansk svinekød, vil ikke aftage kød fra hangrise pga. risikoen for hangriselugt.

Den danske svinesektor har imidlertid i mange år forsøgt at undgå kastration, da det indebærer en række fordele:

- Bedre dyrevelfærd, da grisene slipper for indgreb
- Landmanden undgår at udføre ubehageligt arbejde
- Bedre produktionsøkonomi, idet hangrise vokser hurtigere og har højere kødprocent end galtgrise

Status er imidlertid, at der ikke umiddelbart eksisterer realistiske alternativer til den nuværende praksis, idet alternativerne enten ikke er tilstrækkeligt udviklede eller afprøvede, eller ikke er umiddelbart praktisk og økonomisk gennemførlige.

Den danske svinesektor har over de sidste mange år undersøgt mulige alternativer:

Produktion af hangrise har tidligere være forsøgt i Danmark. Produktionen var baseret på sortering af slagtekroppene på baggrund af skatolindhold. Produktionen stoppede imidlertid efter et tysk forbud mod kød fra ukastrede hangrise. Der er en lille produktion af hangrise, som måles med det tilbageværende - og snart udtjente analyseudstyr. Der skal derfor formentligt udvikles en ny fælles metode i EU, hvis hangriseproduktion skal genoptages i øget omfang, og man fortsat ønsker at sortere. En væsentlig forudsætning vil dog stadig være ophævelse af det tyske de facto forbud mod kød fra ukastrede hangrise.

Fodring har været undersøgt som en mulighed for at reducere dannelsen af skatol ved at påvirke forgæringen i tyktarmen, hvor skatol dannes af bakterier. Tidligere er vist at bl.a. vådfodring og roepiller, har reducerende effekt på skatol i spæk. Fodring med cikorie er en af de løsninger, der i dag nævnes som løsning på hangriselugt, idet cikorie også påvirker fermenteringen i tyktarmen og derfor kan have en effekt på skatolindholdet i slagtekroppen. Cikorie forventes ikke at have effekt på dannelsen af androstenon (det andet stof der er ansvarlig for hangriselugt), da dette er et kønshormon.

Lokalbedøvelse før kastration anses ikke umiddelbart for et realistisk alternativ, da det dels er tvivlsomt om metoden samlet set er dyrevelfærdsmæssig bedre, dels fordi indgrebet i dag kun må udføres af en dyrlæge. Metoden bruges i Norge, hvor dyrlægerne udfører lokalbedøvelsen og kastrationen, men med en dansk produktion, der er ca. 20 gange større, må et krav om lokalbedøvelse indebære, at staldpersonalet får lov at udføre bedøvelsen, da det vurderes at der ikke er dyrlæger nok til at løfte opgaven. Et alternativ til lokalbedøvelse kan være smertebehandling af grisene.

Fuld bedøvelse inden kastration er en anden mulighed. Her arbejdes på en metode, hvor grisene bedøves med CO₂, men der er endnu ikke praktisk anvendelige udstyr. Bedøvelse med gassen Isofluran bruges bl.a. af SPF Selskabet før kejsersnit på søer. Bedøvelsen må kun foretages af en dyrlæge, og vil kræve store investeringer til indretning og udstyr. Fuld bedøvelse kan også foretages medicinsk med en injektion. Metoden er i dag kun tilladt til kæledyr, og må kun udføres af en dyrlæge.

Immono-kastrering, bruges i Australien og New Zealand, hvor man stopper kønsmodningen med en vaccine. Vaccinen er endnu ikke godkendt i EU, men Dansk Svineproduktion går med i en afprøvning under danske forhold. Immunokastration reducerer forekomst af skatol og androstenon, men det er uafklaret, hvordan metoden i øvrigt påvirker kødkvaliteten. Metoden må forventes at give markeds- og forbrugerreaktioner.

Kønssortering af ornesæd, så der primært produceres hundy, er et andet alternativ. DSP støtter et igangværende projekt hos firmaet Ovasort Ltd., hvor der arbejdes på udvikling af en immunologisk metode til at sortere sæden i hhv. "hun-" og "han-sædceller". Der kan tidligst ske en praktisk afprøvning af metoden i 2010.

Nedenfor gennemgås de enkelte alternativer nærmere.

I EU er der kommet fokus på kastration af svin og at den danske debat er det fremgået, at en række andre lande har besluttet at stoppe kastration uden bedøvelse. Konkret har det været nævnt, at Schweiz, Norge, Belgien og Holland har taget et sådant initiativ.

Fremstillingen er ikke fuldstændig korrekt.

I Holland, der er det eneste af de fire nævnte lande med en betydelig svineproduktion, træder en frivillig aftale mellem landbruget, slagterier og detailhandelen i kraft ved næste årsskifte. Aftalen er reelt en hensigtserklæring om, at alle hangrise, *der afsættes som fersk kød på det hollandske marked, skal være bedøvede inden kastration.*

Der er ikke truffet beslutning om, hvilken bedøvelsesmetode der skal anvendes. Det vides derfor endnu ikke, om hollænderne vælger lokalbedøvelse eller fuld bedøvelse med enten CO₂ eller isofluran.

Det skal understreges at hensigtserklæringen *ikke* omfatter svinekød til eksport, kun til hjemmemarkedet.

I Norge er bedøvelse ved kastration påbudt – i **Schweiz** bliver bedøvelse påbudt fra 1.1. 2009. Men det skal nævnes, at begge lande har meget begrænset svineproduktion og at begge lande kun producerer til hjemmemarkedet.

Belgien har en vis svineproduktion. Vi har været i kontakt med belgiske brancheorganisationer, der fortæller at kastration uden bedøvelse *ikke* diskuteres i stort omfang i Belgien.

Af lande med betydende svineproduktion er det kun den britiske og en del af den irske og spanske produktion, hvor grisene i dag ikke kastreres.

1. Kastration uden bedøvelse

Kastrationen udføres typisk på pattegrisene uden forudgående bedøvelse, hvilket er tilladt når det sker så tidligt som muligt inden for dyrets 2. til 7. levedøgn. Kastrationen må kun foretages af en dyrlæge eller en person, der er uddannet til det og som har erfaring med at kastre pattegrise med passende midler og under hygiejniske forhold. I praksis er det landmanden eller ansatte, der foretager kastrationen. Sker kastrationen senere end syvende levedøgn, skal grisene, foruden forudgående bedøvelse, gives længerevarende smertebehandling. (Bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr - nr. 324 af 06.05. 2003 – baseret på EU-direktiv).

Ved kastration uden bedøvelse eller smertelindring er der to tidspunkter, hvor grisen føler smerte. Det er, når der skæres hul på pungen, og når sædstrengen strækkes og skæres over. Grisen føler ikke smerte i selve testiklerne, når der kastreres.

Udover belastningen ved selve indgrebet udsættes grisen for en belastning i forbindelse med håndtering og fastholdelse.

Det har været en generel antagelse, at jo yngre grisen er, desto mindre smertepåvirket er den af kastrationen. Forsøg har dog vist, at selv om stress mv. på grund af fastholdelse rigtig nok varierer med alder, så er smerten den samme, uafhængig af om grisen er 3, 10 eller 17 dage gammel.

Fordelen ved kastration er overordnet, at man undgår hangriselugt fra kødet.

Desuden er galtgrise mindre aggressive, hvilket er en fordel i såvel primærproduktionen som ved håndteringen af grisene under transport og på slagteriet.

Fordelen ved at kastre uden bedøvelse er, at indgrebet er hurtigt at udføre, så belastningen af grisene er begrænset.

Produktion af galtgrise udgør næsten 50 pct. af den nuværende slagtesvineproduktion.

2. Produktion af hangrise

Produktion af ukastrerede hangrise indebærer ud over dyrevelfærdsmæssige fordele, også en række produktionsøkonomiske fordele, herunder lavere foderforbrug, højere tilvækst og højere kødindhold. Branchen har derfor haft et ønske om at undlade kastration. Et af problemerne er imidlertid, at slagtekroppe fra ukastrerede hangrise kan udvikle en ubehagelig lugt og smag. Et on-line udstyr til frasortering af potentielt "lugtende" hangriseslagtekroppe blev udviklet og implementeret på virksomhederne i begyndelsen af 1990'erne. Imidlertid betød et tysk de facto forbud mod kød fra ukastrerede hangrise, at hangriseproduktionen stort set stoppede igen. I dag slagtes og analyseres der ca. 7-8.000 hangrise pr. uge på ét af Danish Crowns slagterier, og frasorteringsprocenten som følge af for høje skatolniveauer (> 0,25 ppm) ligger på 4 til 5 pct. (5,1 pct. for det seneste år).

2.1 Forekomst af hangriselugt og -smag

Analyser viser, at hangriselugt- og smag kan relateres til indholdet af skatol og androstenon i fedtet. Undersøgelser har endvidere dokumenteret, at for danske hangrise er skatol det enkeltstof, der bedst forklarer forekomsten af afvigende lugt og smag i hangrisekød. Afvigende lugt og smag og forhøjede skatolniveauer kan også forekomme i kød fra såvel galte som sogrise.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne omfattede blandt andet afklaring af hvilke faktorer, der påvirker indholdet af skatol og androstenon og dermed forekomsten af hangriseslagtekroppe med afvigende lugt og smag. Grisenes tilsviningsgrad og fodersammensætning har betydning for skatolniveauet. Endvidere blev "arvelighed for skatol" bestemt. Såvel nationalt som internationalt arbejdes med at identificere genetiske markører for skatol og androstenon.

2.2 Slagtevægt

Alder ved slagtning og slagtevægt er endvidere væsentlige faktorer. Jo mere kønsmodne hangrisene er, desto større risiko for afvigende lugt og smag. Erfaringerne fra tidligere danske forsøg med tre slagtevægtgrupper af hangrise (< 70 kg, 70-80 kg, > 80 kg) viste imidlertid ingen sammenhæng mellem slagtevægt og indhold af skatol i spækket, mens androstenonindholdet var signifikant forskelligt i de tre vægtgrupper (højest for de tunge hangrise). Sammenhængen mellem skatol- og androstenonindhold viste en positiv korrelation på 0,3. Uanset at slagtevægt i sig selv ikke er et mål for frekvensen af hangrise med afvigende lugt, vil risikoen for hangrise med afvigende lugt og smag alt andet lige øges med stigende slagtevægt. Slagtevægten er steget gennem de senere år, hvilket betyder, at androstenon alt andet lige må formodes at have en relativt større betydning for afvigende lugt og smag i hangrisekød, end tilfældet var i 1990'erne.

Pt. medvirker Slagteriernes Forskningsinstitut i FØJO-projektet "økologiske sæsongrise", som blandt andet omfatter muligheden for og perspektiverne ved produktion af lette hangrise og tungere sogrise. Projektet afsluttes i 2009. Forsøgets omfang er begrænset, hvorfor frekvensen af frasorterede hangrise ved en sortering efter skatol ikke kan estimeres. Slagtning af et større antal hangrise i forskellige vækgtintervaller – og analyser for skatol og androstenon – er derfor nødvendigt for at få belyst niveauer og fordelinger for skatol og androstenon i hangrise afhængig af slagtevægt. Den primære forudsætning for produktion af hangrise med lav slagtevægt er, at produkterne kan afsættes. En reduceret slagtevægt anses imidlertid ikke for en løsning på problemet med afvigende lugt og smag – men som en mulighed for at reducere problemets omfang.

2.3 Status

I Danmark er sortering af hangriseslagtekroppe baseret på skatol. Hovedparten af de tidligere installerede hangriseudstyr er ikke længere i drift. Danish Crown råder fortsat over et hangriselaboratorium i Ringsted omfattende to udstyr, hvor alle hangriseprøver fra Danish Crown analyseres. SF og Danish Crown er i

dialog med henblik på modernisering af anlægget i Ringsted. Det anses ikke for realistisk at anvende de nuværende hangriseanalyseudstyr meget længere end til 2010. Selve analysemetoden samt hard- og software er "forældet", og det er ikke muligt fortsat at skaffe reservedele etc.

Såfremt man ønsker at slagte ukastrerede hangrise i Danmark i større omfang er det nødvendigt at

1. undersøge EU-landenes officielle holdninger til hangrise, idet afvisning eller blokering fra blot ét af de store markeder gør produktionen irrelevant
2. afklare behovet for og kravene til sorteringsmetode for ukastrerede hangrise, herunder valg af sorteringsparametre, krav til sorteringssikkerhed, kapacitet og svartid (se også pkt. 5 og 6)
3. udvikle og implementere relevant sorteringsmetode (se også pkt. 5 og 6)
4. afklare omfanget af de meget store investeringer til udvikling af udstyr, installation og ombygning på slagterier samt omkostninger og gevinster ved hangriseproduktion – herunder løsninger til anvendelsen af frasorterede slagtekroppe.

Samtidig anbefales det at

5. arbejde på at nå frem til en fælles holdning i EU landene mht. krav til sorteringsmetode, herunder valg af analyseparametre (det er sandsynligt, at en eventuel stramning af de fælles EU-regler vil betyde krav om måling af både skatol og androstenon ved frasortering af "lugtende" hangrise)
6. udvikle fælles EU-analysemetoder for hangriselugt.
7. teste kvalitet (sensorisk og teknologisk) i relation til aktuelle og fremtidige produktsortimenter af ferske og forarbejdede produkter fremstillet af dansk hangrisekød. I den forbindelse skal variationer i fodring og alder/slagtevægt også belyses
8. undersøge forbruger-, kunde- og markedsreaktioner i relation til aktuelle og fremtidige afsætningsmønstre for udvalgte ferske og forarbejdede produkter fremstillet af dansk hangrisekød
9. vurdere konsekvenser af ukastrerede hangrises øgede aggressivitet i forbindelse med transport og opstaldning. Set i lyset af det generelt øgede fokus på dyrevelfærd bør disse forhold tages i betragtning i tilfælde af, at man i større omfang genoptager slagting af ukastrerede hangrise. Grundlaget for at opstille forholdsregler, der sikrer optimal dyrevelfærd på slagtedagen, skal således udarbejdes.

I Norge arbejdes på udvikling af sorteringsmetode, hvor blandt andet elektronisk næse har været forsøgt. Tilsvarende arbejder man i Schweiz med hurtigmetode til bestemmelse af skatol og androstenon. Der er imidlertid ikke opnået større måleteknologiske gennembrud, hvad angår metoder til frasortering af hangriseslagtekroppe med afvigende lugt og smag.

En umiddelbar vurdering er, at hvis man fremover vil sortere hangrise, skal der analyseres for såvel skatol som androstenon. Krav til sorteringssikkerhed, kapacitet, analysehastighed, logistik (herunder få centrale laboratorier) m.v. er afgørende for valg af metode.

2.4 Fodring af hangrise (cikorie)

Fodring har været undersøgt som en mulighed for at reducere dannelsen af skatol, idet fodringen påvirker forgæringen i tyktarmen hvor skatol dannes af bakterier. Tidligere er vist at bl.a. vådfodring og roepiller har reducerende effekt på skatol i spæk.

Fodring med cikorie er en af de løsninger, der i dag nævnes som løsning på hangriselugt, idet cikorie også påvirker fermenteringen i tyktarmen og derfor kan have en effekt på skatolindholdet i slagtekroppen. Cikorie forventes ikke at have effekt på indholdet af androstenon (det andet stof der er ansvarlig for hangriselugt).

Iblanding af cikorierødder i foderet har i forsøg også vist sig muligvis at have en effekt på skatolindholdet i spæk hos hangrise. De gennemførte forsøg har dog været med forholdsvist få grise der havde et lavt skatolindhold i spækket og bør dokumenteres i større skala. Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet/Århus Universitet (DJF/AU) har gennemført flere forsøg (dog med begrænset antal grise) der viser, at der er en reducerende effekt på indholdet af skatol i blod og fedtvæv, samt at fodring med cikorie forbedrer smagen i kød fra både sogrise og hangrise. Anbefalingen fra DJF/AU er, at for at reducere hangriselugt skal cikorie iblandes grisenes foder med 15 pct. og gives til grisene de sidste ca. 14 dage før slagting.

DSP har besluttet at starte et forsøg, hvor effekten af at tilsætte hangrisenes foder tørret cikorierod testes på skatolindholdet i spækket.

2.4.1 Fordele og ulemper

Hvis resultaterne af de foreløbige forsøg holder vand, kan der forventes en reduktion i det antal grise, det vil være nødvendigt at frasortere på basis af skatol. Erfaringer fra 90'ernes fodringsforsøg var dog, at de anvendte principper ganske vist gav en betydelig reduktion, men ikke fjernede skatolproblemet, så en metode til at analysere på slagtelinien vil ikke kunne undværes. Samtidig vil fodringen næppe påvirke indholdet af androstenon.

Anvendelse af cikorie kan muligvis have andre positive effekter, idet det er påvist at cikorie har en reducerende effekt på Lawsonia parasitter hos økologiske svin. Der er også forlydender fra praksis om, at cikorie kan nedsætte diarrefrekvensen hos smågrise. Et igangværende samarbejde med Murdoc University har ikke kunnet påvise en reducerende effekt på diarré ved tilsætning af 8 pct. inulin til foderet til smågrise, selv om smågrisene blev podet med diarré bakterier. Grisene fra dette forsøg blev aflivet og i øjeblikket foregår der analyser af indholdet af bakterier og metabolitter (herunder skatol) i tarmene for at dokumentere hvorvidt inulin (oprenset fra cikorie) har en effekt på mikrobiologien i tarmen, der kan bekræfte at dannelsen af skatol i tarmen påvirkes. Dette intensive studie følges op af en afprøvning på DSP's forsøgsstationer med smågrise (her er formålet at undersøge effekten på diarré og produktivitet).

En generel anvendelse af cikorie vil kræve yderligere undersøgelser under praktiske forhold

Den påviste effekt at cikorie på skatol løser kun en del af problemet med ornelugt, da også stoffet androstenon medfører ubehagelig lugt. I Danmark findes pt. ikke on line systemer til frasortering af hangrise med et for højt androstenonniveau. Den stigende slagtevægt vil automatisk medføre stigende androstenonindhold i spækket hos hangrisene, der ikke kan løses via foderet.

Der er ikke gennemført produktionsforsøg med store mængder cikorie, men forsøg foretaget med store mængder roepiller til slagtesvin viser en forringet foderudnyttelse, hvilket formentlig kan forventes med cikorie. Det kan lede til en reduktion i dækningsbidraget og en negativ effekt mht. udledning af næringsstoffer til miljøet.

Dertil kommer, at det er tvivlsomt, om Tyskland (og Japan) vil anerkende fodring med cikorie som alternativ til kastration.

3. Lokalbedøvelse før kastration

Der er ikke erfaringer med metoden under danske forhold, men i Norge skal alle hangrise lokalbedøves ved kastration. Det sker ved såkaldt intratestikulær injektion, dvs. ved, at der sprøjtes bedøvelsesmiddel ind i hver testikel. Bedøvelse og kastration skal i Norge foretages af dyrlæger.

Efter gældende dansk lovgivning må behandling af dyr med anæstetika (bedøvelsesmidler) til inhalation eller injektion kun foretages af en dyrlæge personligt og dyrlægen må ikke udlevere eller ordinere lægemidlerne.

3.1 Fordele og ulemper

Lokalbedøvelse vil leve op til et evt. krav om bedøvelse før kastration.

Der vurderes ikke at være konsekvenser set i relation til slagte- og kødkvalitet. Slagte- og kødkvalitet vil således svare til dagens produktion af galte.

Men lokalbedøvelse vil kræve flere håndteringer end en kastration uden bedøvelse, og grisen er i begge tilfælde ved bevidsthed under hele forløbet. Denne håndtering vil stresser grisen.

Desuden er det svært at lægge en lokalbedøvelse korrekt om sædstrengen på en pattegris, så optimal bedøvelse kan derfor ikke altid forventes. For at forbedre chancerne for at grisen er helt smertedækket, bør der derfor også injiceres bedøvelsesvæske i testiklerne. Det kan være forbundet med smerte, bl.a. fordi det spænder. Fra testiklerne vil bedøvelsesvæsken vandre op i sædstrengene, hvilket dog ikke nødvendigvis alene giver en tilstrækkelig smertedækning af sædstrengen. Skal grisen smertedækkes fuldstændig, vil bedøvelse af scrotum (pungen) også være nødvendig ved snitstedet.

Der er imidlertid usikkert hvorvidt grisens samlede velfærd øges ved lokalbedøvelse. Usikkerheden er baseret på følgende:

- Målinger af blodtryk, puls og hjernebølger (EEG) har vist, at der trods lokalbedøvelse er tegn på smerte under kastration – om end den er reduceret (Haga & Randheim 2005). Adfærdsmålinger og målinger på smerte-nerver i rygmarven tyder på det samme (Kluivers-Poodt et al. 2007, Nyborg et al. 2000).
- Ved målinger af stress-hormon (cortisol) er der ikke blevet konstateret forskelle på kastration med og uden lokalbedøvelse (Zankl et al. 2007, Zöls et al. 2006, Heinritzi 2006).
- Adfærdsmålinger tyder på, at lokalbedøvelse i forbindelse med kastration kan medføre øget smerte hos grisen de første fire dage efter kastration sammenlignet med kastration uden lokalbedøvelse (Kluivers-Poodt et al. 2007). Dette understøttes af resultater fra undersøgelser af kastration af tyrekalve.
- Det er ikke tilstrækkeligt dokumenteret, hvor smertefuld injektion af lokalbedøvelse er. Ligeledes er det ikke dokumenteret, hvilken velfærdsmæssig konsekvens en ekstra håndtering og fastholdelse af grisen har. Lokalbedøvelse forudsætter, at grisen håndteres en gang mere end ved kastration uden bedøvelse.

I forbindelse med et møde om EU-projektet vedr. kastration af grise (PIGCAS) i marts 2008 var den foreløbige konklusion, at der er tvivl om den samlede velfærdsmæssige fordel ved at anvende lokalbedøvelse. Den endelige rapport fra projektet forventes færdig i 2008.

Brug af denne metode må under alle omstændigheder forudsætte, at staldpersonalet også får tilladelse til at udføre lokalbedøvelsen på grisene, da det er vurderingen, at der ikke er tilstrækkelig med dyrlæger til at

løfte opgaven – DSP vurderer, at det vil kræve ca. 100 dyrlæger på fuld tid at lokalbedøve alle danske hangrise i forbindelse med kastration.

4. Smertebehandling i forbindelse med kastration

Et alternativ til bedøvelse inden kastration kan være at give grisen smertebehandling.

Der findes for tiden tre smertestillende midler, som er godkendt til svin:

- meloxicam (til injektion, forhandles under navnet Metacam)
- flunixin (til injektion, forhandles under navnene Finadyne og Flunixin)
- paracetamol (oralt pulver, vandopløseligt produkt er vej, forhandles under navnet Pyrexin)

Sidstnævnte stof er sandsynligvis ikke umiddelbart relevant til brug ved kastration. Dels er stoffet ikke så potent som de øvrige stoffer, dels er dets smertestillende virkning ikke dokumenteret.

De to øvrige stoffer (meloxicam og flunixin) har sandsynligvis omtrent samme smertestillende effekt. De har samme virkningsmekanisme som f.eks. kodimagnyler, men har en stærkere smertestillende virkning. De må anvendes af landmænd og må ordineres efter samme regler som antibiotika, dvs. til 35 dages brug. De er dog pt. kun godkendt til behandling af farefeber og ledbetændelse. Ifølge lægemiddelbekendtgørelsen kan dyrlægen godt ordinere midlerne til anden brug, men det må kun ske undtagelsesvist. Så en udbredt brug til kastrationssmerter ville forudsætte en ændring i lovgivningen eller en ændring af midlernes godkendelsesområde.

Undersøgelser af effekten af smertestillende behandling i forbindelse med kastration har vist følgende:

- Flere undersøgelser har vist, at behandling med meloxicam før kastration (uden bedøvelse) kan forhindre den stigning i cortisolniveau (stresshormon), som ellers ses ved kastration. Dog har en anden undersøgelse vist, at der var en begrænset effekt af behandling med meloxicam på stressrespons.
- Der har ikke kunnet påvises en effekt af behandling med meloxicam på grisenes vokalisering eller anden adfærd under kastration.
- Behandling med meloxicam kan reducere omfanget af smerterelateret adfærd de første dage efter kastration.

5. Fuld bedøvelse før kastration

Ved fuld bedøvelse er dyret bevidstløs mens indgrebet foretages. Det er en forholdsvis voldsom metode, hvor man dels skal sikre at dyret er tilstrækkelig bedøvet, dels hindre at det ikke bedøves så dybt at det skades, og endelig sikre at det ikke skades under opvågning, når det placeres sammen med de øvrige grise i kuldet.

Efter gældende lovgivning må behandling af dyr med anæstetika til inhalation eller injektion kun foretages af en dyrlæge personligt og dyrlægen må ikke udlevere eller ordinere lægemidlerne,

5.1. Fuld bedøvelse med CO₂

Ved fuld bedøvelse med CO₂ placeres grisen i en kasse med en høj CO₂ koncentration, så den hurtigt bliver bevidstløs. Erfaringer forsøgsforhold viser, at grisen er bevidstløs tilstrækkelig længe til at udføre kastrationen, og hurtigt på benene igen (små tre minutter fra start til slut). Metoden kan dog give ubehag for grisen.

Der er endnu ingen praktiske erfaringer med metoden - bl.a. om den er tilstrækkelig sikker - ligesom det skal afklares, om landmanden selv må udføre bedøvelse og kastrering.

I Danmark har KU Life lavet undersøgelser af CO₂-bedøvelse af pøtgrise, og på baggrund af disse forundersøgelser og erfaringer, har et dansk firma i samarbejde med KU Life forsøgt at opbygge et kommercielt udstyr til bedøvelse af pøtgrise før kastration. Udstyret fungerede ikke tilfredsstillende, og det bliver ikke sat i produktion. Der er ideer til at arbejde videre med en ny model i samarbejde med DSP.

Der er således ikke noget kommercielt udstyr på markedet.

I Holland, hvor kastration uden bedøvelse er på den politiske dagsorden, bruges der i følge LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie) ingen bedøvelse i dag (primo 2008).

Inden sommeren 2008 skal universitetet i Wageningen bl.a. teste et udstyr til CO₂ bedøvelse (doseringer, tid, koncentration osv.) på såvel en afprøvningsstation som i praksis. Perioden fra sommeren til nytår skal benyttes til indkøring af denne og andre metoder i praksis. Udstyret, man overvejer at benytte i Holland, bruges allerede af nogle landmand i Schweiz, hvor man anvender bedøvelsesgassen isofluran.

Ifølge LTO er det kun grise til afsætning på det hollandske marked, der er omfattet af de nye regler. De enkelte producenter skal inden starten af 2009 vælge, om de vil levere til det hollandske marked eller udelukkende eksportere. Denne skelnen er lavet for at beskytte de hollandske producenter i konkurrencen med producenter i lande uden krav om bedøvelse.

LTO bemærker også, at et forbud i 2009 bør komme på EU-plan. Det nævnes, at kastration slet ikke er et tema i de sydlige EU-lande, mens Tyskland absolut ikke vil købe kød fra hangrise.

5.2 Fordele og ulemper

Fordele er at grisen er fuldt bedøvet under indgrebet og at CO₂ (ligesom anden bedøvelse) dæmper den efterfølgende smertereaktion.

Såfremt bedøvelsen ikke har længerevarende fysiologiske effekter på grisene, vil anvendelse af CO₂-bedøvelse under kastration ikke have konsekvenser for slagte- og kødkvalitet. Slagte- og kødkvalitet vil således svare til dagens produktion af galte.

Til ulemperne må regnes, at der endnu ikke er udviklet en praktisk anvendelig metode. Der er således ikke erfaringer med dosis størrelse (overdosis kan resultere i at grisene dør) og påvirkningen af arbejdsmiljøet. Som en fysiologisk reaktion går grisene i kramper under bedøvelsen (efter at de har mistet bevidstheden). Etisk kan dette forekomme problematisk.

Ligeledes er der os bekendt ikke metoder til efterfølgende at kontrollere, at grisen rent faktisk har været bedøvet under kastrationen. Det må i givet fald baseres på dokumentationen i form af fx egenkontrol.

6. Fuld bedøvelse med andre gasser

Gassen isofluran kan bruges til bedøvelse af bl.a. grise. Der er tale om en væske som fordampes og derpå inhaleres. Brug af Isofluran er for fagfolk effektivt og let at styre til bedøvelse.

I Schweiz bruger nogle landmænd bedøvelse i et udstyr med bedøvelsesgassen isofluran. Isofluran er også registreret til bedøvelse af svin i Danmark.

Isofluran benyttes rutinemæssigt i Danmark på Københavns Universitet, Life, til bedøvelse af svin. Ligeledes benyttes gassen af SPF, Kejsersnit i Vejen til bedøvelse af søer i forbindelse med kejsersnit.

Der er p.t. ikke andre gasser end isofluran tilgængelig til fuld bedøvelse af svin. Tidligere var også gassen halothan registreret, men denne havde visse ulemper, især det forhold at ganske få søer (1 ud af 200) ikke tålte gassen og døde under narkosen.

Det skal for fuldstændighedens skyld bemærkes, at brug af andre gasser end CO₂ til narkose også kræver investeringer i dyrt udstyr til fordampning af gassen og indføring heraf sammen med andre gasser (ilt) via slanger og ansigtsmaske i dyrets luftveje. Sikkerhedskravene i forbindelse med arbejde med inhalationsanæstetika er meget skrappe. I denne sammenhæng er det dog ikke undersøgt, hvilke godkendelseskrav der gælder.

6.1 Fordele og ulemper

Såfremt bedøvelsen ikke har længerevarende fysiologiske effekter på grisene, vil anvendelse af fuld bedøvelse under kastration ikke have konsekvenser for slagte- og kødkvalitet. Slagte- og kødkvalitet vil således svare til dagens produktion af galte.

Efter gældende lovgivning er det forbudt for andre end dyrlæger at foretage fuld bedøvelse af dyr.

Uanset gastypen, er der tale om store investeringsomkostninger til indretning og udstyr, samt til brug af metoden.

7. Immuno-kastrering

Ved Immuno-kastrering stoppes kønsmodningen vha. en vaccine. Hangrisene skal vaccineres to gange for at virke.

Metoden bruges i Australien og New Zealand med vaccinen Improvac fra Pfizer. Vaccinen er også godkendt i Sydkorea, Sydamerika og på Phillipinerne. Vaccinen er endnu ikke godkendt i EU, men vil blive afprøvet i nærmeste fremtid. Dansk Svineproduktion har besluttet at gå med i en afprøvning af vaccinen.

Der mangler viden om fødevarerisikoen, hvordan ikke-behandlede dyr findes, konsekvenser for kødkvaliteten og afsætningsmuligheder for kødet (markedsaccept), pris mm. Endelig skal det afklares, om producenten selv må give de to injektioner.

7.1 Fordele og ulemper

Metoden skulle resultere i, at dannelsen af skatol og androstenon ophører i samme omfang som ved fysisk kastration (99 pct.)

Konsekvenser for slagte- og kødkvalitet er ikke veldokumenterede. Pfizer, som producerer vaccine til immunokastration, angiver, at skatol og androstenonniveauer er lave, men effekten på kød-/fedtfordeling, kødkvalitet, enzymatisk aktivitet etc. er ikke beskrevet. En immunokastreret gris har været "hangris" væsentlig længere end dagens galte, hvilket blandt andet er en fordel i relation til effektivitet i primærproduktion og kødprocentudvikling. Det betyder imidlertid også, at slagte kvaliteten af de immunokastrede grise må formodes at afvige fra almindelig galte. Immunokastrationen antages endvidere at påvirke hele den fysiologiske omsætning i grisen, herunder enzymatisk aktivitet postmortem, hvilket kan have betydning for kvalitetsudviklingen.

Effekten af immunokastration på slagte- og kødkvalitet, herunder skatol- og androstenonniveauer, bør også undersøges i den afprøvning af vaccinen, som DSP vil gennemføre, idet der tilsyneladende ikke er 100 pct. garanti for, at kønsmodningen stoppes i alle hangrise.

Det kan være risikabelt og hårdt fysisk arbejde at vaccinere hangrisene hhv. 8 og 4 uger inden slagtning. Ligeledes er der en risiko for selvinjektion i forbindelse med vaccineringen, ligesom kvinder i den fødedygtige alder ikke må arbejde med vaccinen. Der mangler viden om omkring arbejdsmiljøet og hvordan medarbejderne sikres mod selvinjektion.

8. Kønsortering af ornesæd

En mulighed for at reducere behovet for kastration betragteligt er kønsortering af ornesæd.

DSP støtter et igangværende udviklingsprojekt hos det waliske firma Ovasort Ltd., der er beliggende i forbindelse med universitetshospitalet i Cardiff, hvor man arbejder på at udvikle en immunologisk metode til sortering af sæden i hhv. "han-sædceller" og "hun-sædceller". Man har identificeret et specifikt protein på overfladen af hun-sædcellerne, som man kan binde antistoffer til, og på den måde få disse sædceller til at agglutinere ("klumpe sammen"). Ved efterfølgende at "filtrere" sæden kan man få skilt han-sædcellerne fra. Dernæst skal hun-sædcellerne "løses op" igen. Målet er at få sæddoser med så høj koncentration af hun-sædceller, at mindst 70 pct. af grisene er hungrise. Ved denne grænse vurderes det, at metoden er økonomisk rentabel.

DSP har sammen med norske Norsvin licensrettighederne til brug af metoden i svinesektoren verden over.

DSP har netop besluttet at forlænge projektstøtten med virkning fra 1. april og yderligere seks måneder frem. Derefter tages der på baggrund af de opnåede resultater stilling til, om de er så lovende, at man vil støtte udviklingsprojektet yderligere.

Er resultaterne tilstrækkelig lovende, vil der sandsynligvis gå yderligere halvandet til to år før metoden kan afprøves på danske søer.

Der vil således tidligst kunne foretages en praktisk afprøvning af metoden i løbet af 2010.

8.1 Fordele og ulemper

Fordelen er, at der kan forventes 70-90 pct. hundyrling ved inseminering med kønsorteret sæd. Men der vil altså stadig være et – forholdsvist lille – antal hangrise, som skal kastreres eller på anden måde "neutraliseres".

Der vil desuden være produktionsøkonomiske fordele ved at have stort overskud af hungrise sammenlignet med galtgrise i dag (foderforbrug/tilvækst mv.)

Ligeledes vil det være en fordel med flere hungrise pr. kuld i opformeringsbesætninger.

Det er endnu uafklaret, om der vil være problemer med at få metoden godkendt af EU.

Derudover er det som sagt endnu usikkert, om man ender op med en praktisk og økonomisk brugbar sorteringsmetode.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh K

DET
JORDBRUGSVIDENSKABELIGE
FAKULTET (DJF)

Susanne Elmholt

Dato: 14. april 2008

Journalnr:
Reference:

Direkte tlf: 8999 1858
Direkte fax: 8999 1819
Mobiltlf:
E-post: Susanne.Elmholt@agrsci.dk
Web: www.agrsci.dk

CVR-nr: 57607556
EAN-nr: 5798000877412

Vurdering af Dansk Svineproduktions notat om kastration

I forbindelse med et kommende samråd i Fødevarerudvalget om kastration af pattegrise, har Justitsministeriet anmodet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet om at verificere en række oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Dansk Svineproduktion omkring kastration og status for udviklingen af alternative metoder (f.eks. kønssortering) til den sædvanlige kastration.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) finder, at oplysningerne i notatet fra Dansk Svineproduktion i det væsentligste er i overensstemmelse med den videnskabelige litteratur på området, om end der ikke er tale om en fyldestgørende redegørelse for den foreliggende dokumentation.

Notatets budskab: "Status er imidlertid, at der ikke umiddelbart eksisterer realistiske alternativer til den nuværende praksis, idet alternativerne enten ikke er tilstrækkeligt udviklede eller afprøvede, eller ikke er umiddelbart praktisk og økonomisk gennemførlige." må betragtes som korrekt. En intensiveret indsats for at belyse de nævnte problemstillinger bør kunne føre til realistiske alternativer inden for forholdsvis kort tid.

Argumentationen for, at de enkelte tiltag ikke er realistiske, er nogle steder efter vores mening præget af tendentiøse vurderinger og valg af referencer. Kommentarer til de konkrete punkter er angivet nedenfor med henvisning til specifikke udtalelser i notatet.

Side 3: "Fordelen ved at kastrere uden bedøvelse er, at indgrebet er hurtigt at udføre, så belastningen af grisene er begrænset":

Det er korrekt, at alene håndtering af grisen belaster den, hvorfor kortest mulig håndtering alt andet lige bør tilstræbes. Flere undersøgelser viser imidlertid, at kastration uden lokalbedøvelse er forbundet med større smerte under selve indgrebet end kastration med lokalbedøvelse. Smerte bidrager betragteligt til den samlede belastning. De videnskabelige undersøgelser, der giver mulighed for at vurdere den samlede belastning fra både smerte og håndtering, tyder på, at belastningen under kastrationen enten er uændret eller reduceret ved kastration med lokalbedøvelse sammenlignet med kastration uden bedøvelse.

Side 6. "Der er ikke gennemført produktionsforsøg med store mængder cikorie, men forsøg foretaget med store mængder roepiller til slagtesvin viser en forringet foderudnyttelse, hvilket formentlig kan forventes med

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet
(DJF)
Aarhus Universitet
Blichers Allé 20, Postboks 50
8830 Tjele
Tlf: 8999 1900
Fax: 8999 1919
E-post: djf@agrsci.dk
Web: www.agrsci.dk

cikorie. Det kan lede til en reduktion i dækningsbidraget og en negativ effekt mht. udledning af næringsstoffer til miljøet.”:

Det er korrekt, at der ikke er lavet fodringsforsøg, der giver baggrund for at vurdere cikories effekt på foderudnyttelsen. Der er dog ikke umiddelbart videnskabelig baggrund for at forvente, at cikorie tilsat i de foreslåede mængder vil have samme effekter på foderudnyttelsen som roepiller.

Side 6. ” Erfaringer fra 90’ernes fodringsforsøg var dog, at de anvendte principper ganske vist gav en betydelig reduktion, men ikke fjernede skaltolproblemet, så en metode til at analysere på slagtelinien vil ikke kunne undværes. Samtidig vil fodringen næppe påvirke indholdet af androstenon.” Sætningen efterlader et indtryk af, at det ikke kan forventes, at fodring kan påvirke androstenon niveauer. Ud fra en biologisk synsvinkel er dette ikke indlysende. Produktionen af andre steroide hormoner kan påvirkes gennem indholdsstoffer i foder / føde.

Side 7. ” Målinger af blodtryk, puls og hjernebølger (EEG) har vist, at der trods lokalbedøvelse er tegn på smerte under kastration – om end den er reduceret (Haga & Randheim 2005). Adfærdsmålinger og målinger på smerte-nerver i rygmærven tyder på det samme (Kluivers-Poodt et al. 2007, Nyborg et al. 2000).” Størstedelen af de videnskabelige undersøgelser viser markant reduceret smerte ved lokalbedøvelse.

Side 7. ” Ved målinger af stress-hormon (cortisol) er der ikke blevet konstateret forskelle på kastration med og uden lokalbedøvelse (Zankl et al. 2007, Zöls et al. 2006, Heinritzi 2006)”

Det er korrekt, at man ikke i alle undersøgelser har fundet at lokalbedøvelse under kastration reducerer cortisolsvaret på kastration. Dog blev der fundet en reduktion i cortisol ved lokalbedøvelse i den rapport af Kluivers-Poodt et al. (2007), der refereres i den efterfølgende dot. Cortisol kan imidlertid ikke anvendes som enkeltstående indikator for belastninger, der indeholder forskellige grader af så forskellige elementer af belastning som håndtering og smerte.

Side 7. ” Adfærdsmålinger tyder på, at lokalbedøvelse i forbindelse med kastration kan medføre øget smerte hos grisen de første fire dage efter kastration sammenlignet med kastration uden lokalbedøvelse (Kluivers-Poodt et al. 2007).” Forfatterne til den nævnte rapport foreslår, at resultatet eventuelt kan skyldes en lokalirriterende effekt. En sådan eventuel bivirkning kan være specifik for det anvendte lokalbedøvende middel (lidocain).

På vegne af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet
Med venlig hilsen

Susanne Elmholt
Seniorforsker, koordinator for DJF’s myndighedsbetjening

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

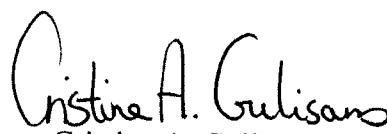
Akt.nr. 8

JUSTITSMINISTERIET
Civil- og Politiafdelingen

Dato: **- 9 MAJ 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: MBH40471
+ bilag

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 250 som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 250 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af FLF alm. del – samrådssp. R om kastration af svin den 16. april 2008 oversende det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse.”

Svar:

Det talepapir, som lå til grund for min besvarelse af samrådsspørgsmål R, vedlægges.

Udkast til tale

til ministeren til brug ved

åbent samråd i Folketingets Fødevarerudvalg

onsdag den 16. april 2008, kl. 12.00.

Spørgsmål R:

”Vil ministeren redegøre for de nyeste forskningsresultater vedrørende kastration af svin og i forbindelse hermed oplyse om muligheder for at bedøve ved kastration og om alternativer til kastration af svin i produktionen herunder for frasortering af orner, der luger meget af orne?”

1. Jeg vil gerne indlede med at takke for invitationen til at komme her i Fødevarerudvalget i dag og redegøre for problemstillingen om kastration af pattegrise uden bedøvelse.

Fra regeringens side prioriterer vi dyrs velfærd meget højt, og det gælder ikke mindst de velfærdsmæssige forhold for

produktionsdyrene. Derfor vil jeg også gerne over for udvalget kvittere for, at vi får lejlighed til at drøfte dette vigtige spørgsmål.

2. Baggrunden for denne sag er jo især, at der for nogen tid siden i medierne herhjemme blev rejst kritik af den måde, som australske fåreavlere behandler de såkaldte merino-får, der bruges i forbindelse med produktionen af uld.

Billeder af får, der får klippet pels og hudstykker af bagdelen for at sikre, at der ikke opstår betændelsestilstande forårsaget af spyfluer, der i sidste ende kan betyde, at fårene dør, er ikke noget rart syn.

Kritikken af de australske fåreavlere praksis har herhjemme bl.a. afstedkommet et ønske om et importforbud af merino-uld – et spørgsmål, som udenrigsministeren og jeg i øvrigt får rig lejlighed til at drøfte med udvalget her

under det samråd, vi er blevet indkaldt til, og som skal afholdes næste onsdag.

Der har imidlertid også været personer, der i forbindelse med debatten herhjemme om de australske fåreavlere praksis har givet udtryk for, at vi i Danmark ”ikke skal kaste med sten, når vi selv bor i glashus”. Danmark tillader således også i et vist omfang, at der bliver foretaget operative indgreb på dyr uden bedøvelse – med direkte reference til de op mod 13 mio. pattedyr, der hvert år bliver kastreret herhjemme uden bedøvelse.

3. De gældende danske regler om kastration af pattedyr findes i en bekendtgørelse fra 2003 om halekupering og kastration af dyr.

Efter bekendtgørelsen kan kastration af pattedyr foretages uden forudgående bedøvelse, hvis det sker så tidligt som muligt inden for dyrets 2.-7. levedøgn. Kastrationen må kun foretages af en dyrlæge eller en person, der er

uddannet heri, og som har erfaring med at kastrere pattegrise med passende midler og under hygiejniske forhold.

En landmand, der har modtaget undervisning i kastration af pattegrise og har erfaring hermed, må således godt kastrere sine egne pattegrise, hvis de er mindst to og højst syv dage gamle, uden at bedøve pattegrisene først. Hvis pattegrisene er over syv dage gamle, må de kun kastreres af en dyrlæge, og pattegrisene skal bedøves først og have længerevarende smertebehandling, så de ikke mærker noget i de følgende dage, mens de kommer sig oven på indgrebet.

4. Bekendtgørelsen om halekupering og kastration af dyr er baseret på udtalelser fra Dyrevæmsrådet og anbefalinger fra Arbejdsgruppen om hold af svin. Den gennemfører samtidig enkelte dele af Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin.

5. Nu er det så fra flere sider i medierne herhjemme blevet gjort gældende, at kastration uden bedøvelse er forbundet med stor smerte for pattedrisene – og det har været anført, at der skulle være nye forskningsresultater, der skulle dokumentere dette.

Sådanne udtalelser gør naturligvis indtryk på mig. Men det ændrer ikke på, at vi i en kompleks sag som denne ikke bør gribe til hurtige løsninger og ændre reglerne, før problemstillingen er undersøgt til bunds.

6. Jeg har derfor den 14. marts i år bedt Dyreværnsrådet om en udtalelse om kastration af pattedrise og smertefølelse. Dyreværnsrådet er i den forbindelse blevet anmodet om at gennemgå de nyeste forskningsresultater på området og om at vurdere, hvorvidt der efter Rådets opfattelse er grundlag for at revidere de gældende regler for kastration af pattedrise. Jeg håber meget, at Rådets udtalelse vil kunne foreligge inden sommerferien i år.

I brevet til Dyreværnsrådet er bl.a. nævnt de forskningsresultater, der er gengivet i og ligger til grund for Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets videnskabelig rapport fra 2004 om kastration af pøtteri. Det fremgår således bl.a. af denne rapport til EU-Kommissionen, at pøtteri oplever smerter er komplekse, og at der ikke umiddelbart er klare resultater, der viser, at smerteeoplevelsen ved kastration er mindre hos pøtteri på under 7 dage end hos ældre grise.

7. Rapporten fra EFSA blev i øvrigt i marts måned 2005 drøftet på et møde i Den Nationale Komité vedrørende Landbrugsdyr. Komitéen, der er rådgivende for Justitsministeriet i internationale sager, består af repræsentanter for forskellige myndigheder, landbrugs- og transportorganisationer, dyreværnsforeninger, Det Dyreetiske Råd og Dyreværnsrådet samt af særligt sagkyndige videnskabsfolk fra universitetsverdenen. Det fremgår af et referat af mødet, at der blandt komitéens medlemmer var enighed om, at det ikke på baggrund af rapporten var mu-

ligt at konkludere noget entydigt om pattegrisenes smerteoplevelse.

8. Nu synes jeg imidlertid, at vi skal give eksperterne i Dyreværnsrådet arbejdsro – og lade dem finde ud af, hvad der er op og ned i denne sag.

Når udtalelsen fra Dyreværnsrådet så foreligger, vil jeg sørge for, at den blive sendt i høring hos relevante myndigheder og organisationer. Endvidere vil jeg gerne benytte lejligheden til at invitere Fødevareudvalgets medlemmer over til et møde, når udtalelsen foreligger, således at vi sammen nærmere kan drøfte resultatet af Rådets undersøgelse, og det eventuelle behov for nye regler på området.

9. Når det så er sagt, så tror jeg, vi er mange, der hurtigt kan blive enige om, at det bedste ville være, hvis det slet ikke var nødvendigt at kastrere pattegrisene.

Langt de fleste hangrise i Danmark kastreres med henblik på at undgå hangriselugt fra kødet. Kastrationen foretages primært af hensyn til afsætningen af kødet til Tyskland, der er den største aftager af dansk svinekød. Tyskland vil således ifølge Dansk Svineproduktion ikke købe grisekød, hvis der er en risiko for, at kødet lugter af hangris.

10. Det er naturligvis nærliggende at spørge: Hvis det er nødvendigt at kastrere pattedrisene, kan landmanden så ikke bare bedøve grisene forud for indgrebet?

Ud fra de tal, der har været fremme i dagspressen, så vil det årligt koste erhvervet 175 mio. kroner at bedøve samtlige 13 mio. pattedrise, før de kastreres. En opgave, der samtidig – i en tid med dyrlægemangel – årligt vil kræve ca. 80 dyrlæger, der på fuld tid ikke beskæftiger sig med andet end bedøvelse og kastration af pattedrise. Et krav om forudgående lokalbedøvelse må således sige

at indebære store administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervet.

11. Hvad så med alternativer til kastration? Jeg har til brug for dette samråd indhentet en udtalelse fra Dansk Svineproduktion om den nuværende praksis med kastration af pattegrise og om mulige alternativer.

I notatet, som Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Århus Universitet har haft til gennemlæsning og verificering, anfører Dansk Svineproduktion, at de danske svineproducenter i mange år har forsøgt at undgå at skulle foretage kastration af pattegrisene, da det indebærer en række fordele.

Ud over de helt åbenbare – nemlig, at grisene slipper for indgrebet, og landmanden for at udføre et ubehageligt stykke arbejde – giver det også landmanden en bedre produktionsøkonomi. Pattegrise, der ikke er blevet ka-

streret, vokser således hurtigere og har en højere kødprocent end kastrede pøttere.

Efter Dansk Svineproduktions opfattelse er status imidlertid, at der ikke umiddelbart eksisterer realistiske alternativer til den nuværende praksis, idet alternativerne enten ikke er tilstrækkeligt udviklede/afprøvede eller ikke er umiddelbart praktisk og økonomisk gennemførlige. Et synspunkt, som Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet er enig i. En intensiveret indsats for at belyse de problemer, som Dansk Svineproduktion anfører, der er forbundet med de forskellige alternativer, bør efter Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultets opfattelse imidlertid kunne føre til realistiske alternativer inden for forholdsvis kort tid.

12. For så vidt angår egentlige alternativer til den kirurgiske kastration fremgår det bl.a. af Dansk Svineproduktions notat, at man tidligere i 1990 har forsøgt sig med fransøisering af pøttere med hangriselugt på slagterierne.

Resultaterne heraf var dog af svingende kvalitet, og endvidere betød et tysk forbud mod indførelse af fersk kød med hangriselugt, at kastrationen igen blev indført.

13. Dansk Svineproduktion har endvidere igangsat et forsøg med medicinsk kastration af pattede grise. Kastreringen, der også kaldes immuno-kastrering, indebærer, at man stopper grisens kønsmodning med en vaccine. Metoden anvendes i dag i Australien og på New Zealand, men den vaccine, der skal bruges, er endnu ikke godkendt i EU. Der mangler endvidere viden, om vaccinen har en række utilsigtede bivirkninger.

14. Der foregår i øjeblikket også et andet forsøgsprojekt støttet af Dansk Svineproduktion, hvor man undersøger metoder til kønssortering af ornesæd, hvorved man kan sortere sæden i henholdsvis ”hun-” og ”han-sædceller”, og derved sikre, at der ikke produceres hangrise. Metoden er dog endnu på et meget eksperimentelt stadium, og Dansk Svineproduktion oplyser, at en praktisk afprøvn-

ning af metoden først forventes at kunne finde sted i løbet af 2010.

15. Samlet set er konklusionen fra min side, at vi på nuværende tidspunkt bør afvente Dyreværnrådet's udtalelse i sagen, før vi tager endelig stilling til, om der er behov for at ændre de gældende regler om kastration af pattegrise. En behandling i Dyreværnrådet vil således efter min opfattelse ikke alene sikre, at vi får en fyldestgørende behandling af problemstillingen, men også sikre, at vi får en samlet gennemgang og vurdering af de forskningsresultater, der foreligger om kastration af svin, herunder dyrs smertefølelse. Derfor finder jeg heller ikke, at det er rigtigt, at vi på nuværende tidspunkt gør mere endeligt op med, hvad der kan – eller ikke kan – lade sig gøre i en dansk svinestald anno 2008 – eller hvilke alternativer der findes til kastration af pattegrise.

16. Jeg ser derfor frem til resultatet af Dyreværnrådet's undersøgelser, som forhåbentlig kan give os et nærmere

indblik i de forskellige problemstillinger, der er forbundet med kastration af pattegrise og dyrs smerteoplevelse. Og som kan bidrage til at sikre os et velunderbygget grundlag for de videre overvejelser i sagen.

Og som jeg har nævnt, håber jeg meget, at udtalelsen fra Dyreværnsrådet kan foreligge inden sommerferien i år.

Endvidere vil jeg se frem til det møde, som jeg for lidt siden har inviteret Fødevareudvalgets medlemmer til, hvor vi har mulighed for at drøfte Rådets konklusioner, og det eventuelle behov for nye regler på området m.v. Og vi kan forhåbentlig alle være enige om, at initiativer også på dette område bør bygge på et så oplyst grundlag som muligt.

Akt.nr. 12

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

14 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40280

Hermed sendes foreløbig besvarelse af spørgsmål nr. 251, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 251 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i fortsættelse af FLF alm. del - spørgsmål 248 uddybende redegøre for erfaringerne fra Australien med immono-kastrering, herunder om denne kastrering er forbundet med bivirkninger eller andre problemer, og hvorfor vaccinen endnu ikke er godkendt i EU samt tidsperspektiverne for en sådan godkendelse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af den del af spørgsmålet, der vedrører erfaringerne fra Australien med immono-kastrering, indhentet en udtalelse fra Udenrigsministeriet.

Udenrigsministeriet har indhentet en udtalelse fra den danske ambassade i Canberra, der har oplyst følgende:

”Immono-kastrering af grise blev udviklet i Australien først i 1990-erne af 'the Victorian Institute for Animal Science' (VIAS) and 'Commonwealth Serum Laboratories' (CSL). Siden hen er produktet blevet videreudviklet, og markedsføres i dag af Pfizer, under navnet 'Improvac'.

Vaccinen anses af den australske dyrlægeforening for at være et kosteffektivt alternativ til kirurgisk kastrering, og dyrlægeforeningen er ikke bekendt med, at der skulle være bivirkninger ved brug af vaccinen.

Kastrering af grise er imidlertid ikke ret udbredt i Australien, og foreningen af svineproducenter (Australian Pork Limited) oplyser således, at kun 20 % af den australske svinebestand er kastreret. Forklaringen herpå er, at de australske grise bliver slagtet i en tidligere alder samt, at forbrugerne er vant til en stærkere kødsmag og derfor ikke stiller samme krav om kastrering som andre markeder. Af de kastrerede grise, kastreres 15 % ved hjælp af vaccinen 'Improvac' og 5 % kirurgisk. Den kirurgiske kastrering udføres alene på grise til det asiatiske eksportmarked, idet de asiatiske lande, og herunder specielt Singapore, ikke tillader immunologisk kastrering.

De australske svineproducenter er heller ikke bekendte med, at der skulle være bivirkninger ved brugen af 'Improvac' og oplyser, at vaccinen i dag bruges verden over, og senest er blevet anerkendt til brug i Brasilien. På verdensplan anslås det således, at over 1 million grise er blevet immunologisk kastreret.

Udover at give en bedre kødkvalitet og højere vækstrater, gør kastrering dyrene lettere at håndtere, idet grisene er mindre aggressive og de australske erfaringer med immunologisk kastrering er således kun gode, om end proceduren ikke er særligt udbredt.

Immunologisk kastrering udføres to gange, første gang når grisene er 8 uger gamle og sidste gang 4 uger før slagting. Timingen er kritisk, idet effekten af vaccinen aftager med tiden, og det største problem med immunologisk kastrering er således, at indpasse den sidste vaccinering præcist 4 uger før slagting.

Endeligt skal det påpeges, at australierne anser kirurgisk kastrering for at være dyrplageri og, at "The Model Code of Practice for the Welfare of Animals – Pigs" derfor anbefaler, at kirurgisk kastrering udføres under bedøvelse og af en dyrlæge. Dog erkender svineproducenterne, at dette ikke altid er praktisk muligt, og de anbefaler derfor, at immunologisk kastrering anvendes i stedet."

For så vidt angår den del af spørgsmålet, der vedrører vaccinen, herunder hvorfor vaccinen endnu ikke er godkendt i EU samt tidsperspektiverne for en sådan godkendelse, har Justitsministeriet anmodet Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om en udtalelse.

Justitsministeriet har endnu ikke modtaget denne udtalelse. Når udtalelsen foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Justitsministeriet forventer at kunne vende tilbage til sagen inden to uger.

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

Akt.nr. 19

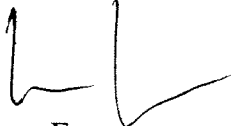
JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

26 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40303

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 251, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm. del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 251 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i fortsættelse af FLF alm. del - spørgsmål 248 uddybende redegøre for erfaringerne fra Australien med immuno-kastrering, herunder om denne kastrering er forbundet med bivirkninger eller andre problemer, og hvorfor vaccinen endnu ikke er godkendt i EU samt tidsperspektiverne for en sådan godkendelse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, hvortil der henvises:

”Immuno-kastration (eller medicinsk kastration) er en metode, der ved hjælp af en vaccine stopper kønsmodningen af handyr. Metoden er især kendt fra Australien og New Zealand, hvor mange hangrise immunokastreres.

Immunokastration beskrives i EFSA rapporten ”Welfare aspects of the castration of piglets” fra 2004, hvoraf det bl.a. fremgår, at immunokastration kan foretages på to forskellige måder. Enten kan hangrise kasteres i en tidlig alder ved kemisk at ødelægge hangrisens testikler (herved opnås samme effekt som kirurgisk kastration), eller de kan immunokastreres et par måneder før slagtning ved at vaccinere 2 gange med et hormon (gonadotropin-relaeasing factor), som medicinsk kastrerer hangrisen. Dette sænker niveauet af skatol og androstenon, der giver ornelugt i kødet. Kastreringen indtræffer først efter den anden vaccination, og ved denne metode bevares hangrisens fodereffektivitet og høje kødprocent indtil umiddelbart før slagtning, hvor hangrisen typisk vaccineres 8 og 4 uger før slagtning. Det er den sidstnævnte metode, der er relevant i forhold til svineproduktion, og som bl.a. anvendes i Australien.

I EFSA rapporten fra 2004 tages der en række forbehold overfor immunokastration, som primært skyldes, at metoden ikke er tilstrækkelig undersøgt og afprøvet under europæiske forhold. Immunokastration påvirker tilsyneladende ikke kødet, ligesom der ikke vurderes at være en risiko ved at spise kødet, da vaccinen er et protein, som nedbrydes i tarmene. Der er dog generelt usikkerhed omkring, hvordan de europæiske forbrugere opfatter metoden.

Det anføres i EFSA rapporten, at immunokastration ikke er 100 % effektiv, idet ikke alle hangrise er modtagelige over

vaccinen. Immunokastration fjerner således ikke fuldstændig risikoen for ornelugt i kødet, hvilket nødvendiggør kontrol på slagteriet. Det er således uklart, om immunokastration umiddelbart før slagtning er ligeså effektivt som kirurgisk kastration.

Der er endvidere rapporteret om risiko for selvinjektion for den person, der anvender vaccinen. Vaccinen er ikke arts-specifik, hvilket betyder, at der er risiko for at en mand bliver midlertidig kastreret, hvis han ved en fejl stikker sig selv med vaccinen. Herudover må gravide kvinder ikke arbejde med vaccinen.

På det foreliggende grundlag vurderer Fødevarestyrelsen ikke, at der er de store velfærdsmæssige problemer forbundet med immunokastration, såfremt vaccineringen foretages på den korrekte måde, og håndteringen af grisene sker under hensyntagen til deres velfærd. Der vil være stress forbundet med at skulle indfange og vaccinere slagtesvin 2 gange før slagtning, og der er behov for at udvikle en praksis, som sikrer at det sker uden unødigt at belaste grisene. I dag kastreres pattegrisene i soholdet, og et skift fra kirurgisk kastration til immunokastration vil flytte det praktiske arbejde omkring kastrationen fra soholdet til slagtesvineproduktionen. Der er normalt ikke behov for at håndtere slagtesvin som produktionen foregår i dag, men ved immunokastration skal slagtesvinene håndteres de to gange, de skal vaccineres.

EU-kommissionen har i et svar dateret 6. august 2007 (E-303/07, E-3038/07, E-3041707) til medlemmer af EU-parlamentet givet udtryk for, at såfremt der tages hånd om de problematikker omkring immunokastration, der rejses i EF-SA rapporten, betragter Kommissionen immunokastration som et potentielt værdifuldt værktøj i den europæiske svineproduktion.

For at kunne praktisere immunokastration i EU skal vaccinen imidlertid først centralt godkendes af det Europæiske Medicin Agentur (EMA) via deres Committee for Medical Products for Veterinary use (CVMP). En eventuel godkendelse af vaccinen baseres på videnskabelig dokumentation af bl.a. vaccins kvalitets, effektivitet og sikkerhed. Medicinalfirmaet Pfizer, som har udviklet en vaccine til immunokastration, har søgt EMA om godkendelse af deres vaccine til immunokastration i EU. Danmark varetager via Lægemiddelstyrelsen ledelsen af det rapporteur-team, som behandler ansøgningen i CVMP. Lægemiddelstyrelsen har oplyst, at CVMP stillede en lang række spørgsmål efter førstebehandlingen af ansøgningen i december 2007, som Pfizer skal besvare senest den 12. juni 2008. CVMP behandler an-

søgningen igen på deres møde midt i juli måned, hvor det formentlig afgøres om vaccinen godkendes til brug i EU.”

Akt.nr. 13

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

14 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40283

Hermed sendes foreløbig besvarelse af spørgsmål nr. 252, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano
Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 252 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i fortsættelse af FLF alm. del - spørgsmål 248 redegøre for erfaringerne med forsøgene med anvendelse af foderblandinger, herunder hvad der foreligger af forskningsresultater, eventuelle bivirkninger, hvornår en generel anvendelse af sådanne foderblandinger kan forventes, og om der er mulighed for, at man kan fremskynde tidspunktet for en sådan generel anvendelse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, om en udtalelse.

Når udtalelsen foreligger, vil Justitsministeriet vende tilbage til sagen.

Justitsministeriet forventer at kunne besvare spørgsmålet inden fire uger.

Akt.nr. 20

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

26 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40302

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 252, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm. del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano
Cristina A. Gulisano

/

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 252 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i fortsættelse af FLF alm. del - spørgsmål 248 redegøre for erfaringerne med forsøgene med anvendelse af foderblandinger, herunder hvad der foreligger af forskningsresultater, eventuelle bivirkninger, hvornår en generel anvendelse af sådanne foderblandinger kan forventes, og om der er mulighed for, at man kan fremskynde tidspunktet for en sådan generel anvendelse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) ved Aarhus Universitet, hvortil der henvises:

”DJF finder, at der er lovende perspektiver i at anvende cikorie og lupin i foderblandinger for at reducere problemer med ornelugt og -smag fra skatol og androstenon i svinekød. Problemet med ornelugt og -smag kan formentlig ikke fuldstændigt elimineres med anvendelse af sådanne foderblandinger, ligesom problemet heller ikke fuldstændigt kan elimineres med kastration, da også so- og galtgrise (kastrede hangrise) kan have problematisk høje niveauer af skatol.

Forsøg ved DJF med op til 25 % lupin eller op til 25 % cikorie i foderet til både orne-, so- og galtgrise viste, at sådanne foderblandinger giver en markant reduktion af skatol i blod og spæk. Forsøg ved DJF har ligeledes vist, at 10 % cikorie eller 25 % lupin i foderet reducerer androstenonlugt og -smag i kød fra ornegrise. De nævnte mængder af cikorie og lupin i foderet gav ikke anledning til dårligere foderudnyttelse eller andre negative bivirkninger. DJF vurderer, at foderet skal iblandes 15-25 % cikorie eller 25 % lupin og gives til grisene de sidste ca. 14 dage før slagtning for at reducere ornelugt og -smag.

Hvad angår tidshorisont kan de omtalte resultater i princippet anvendes umiddelbart, dog med følgende forbehold: For det første er det ønskeligt at forbedre dokumentationen mht. den samlede virkning på ornelugt, skatol og androstenon bl.a. under produktionsforhold. Desuden kan der være en betydelig indflydelse af forskellige forarbejdningsmetoder af cikorie og lupin, f. eks. tørringstemperaturen, hvilket endnu er ringe belyst. For det andet skal der være tilstrækkelig forsyningssikkerhed, enten via dansk produceret eller importeret cikorie og lupin. Og for det tredje begrænses en umiddelbar anvendelse af, at afsætning af kød fra ikke-kastrede or-

negrise til Tyskland vil være vanskelig, uanset fodringsmæssige muligheder for at reducere problemer med ornelugt og -smag.”

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

Akt.nr. 9

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: **- 9 MAJ 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40266

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 253 som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 253 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i forlængelse af besvarelsen af FLF alm. del – samrådssp. R om kastration af svin den 16. april 2008 tilsende udvalget kopi af ministerens brev af 14. marts 2008 til Dyreværnsrådet vedrørende kastration af svin.”

Svar:

Kopi af Justitsministeriets brev af 14. marts 2008 til Dyreværnsrådet vedlægges.

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dyreværnsrådet
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: **14 MRS. 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsbeh: Eddie Omar Rosen-
berg Khawaja
Sagsnr.: 2008-5440-0017
Dok.: ERK40248

Anmodning om udtalelse om kastration af pattegrise og smertefølelse

I 1995 udstedte Justitsministeriet bekendtgørelse nr. 719 af 1. september 1995 om halekupering og kastration af visse dyrearter. Bekendtgørelsen indeholdt bl.a. regler om kastration af svin.

Reglerne er efterfølgende i 2003 blevet ændret ved Justitsministeriets udstedelse af bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr, som ændret ved bekendtgørelse nr. 823 af 24. august 2005.

Det følger herefter af den gældende bekendtgørelses § 5, stk. 1, at dyr kun må kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages. Efter § 5, stk. 2, jf. § 7, er det imidlertid tilladt at kastrere pattegrise uden forudgående bedøvelse, hvis det sker så tidligt som muligt inden for dyrets 2. til 7. levedøgn. Hvis kastration foretages efter dette tidspunkt, skal dyret bedøves og gives længerevarende efterfølgende smertebehandling.

For så vidt angår problemstillingen omkring kastration af pattegrise, udtalte Dyreværnsrådet i forbindelse med rådets høringssvar af 9. maj 2005 vedrørende udkast til ændring af bekendtgørelsen om halekupering og kastration af dyr bl.a. følgende:

”Rådet gør imidlertid opmærksom på, at rådet overvejer at behandle spørgsmålet om dyrs smertefølelse nærmere. Dette skyldes, at rådet efter afgivelse af udtalelsen af 7. oktober 2003, som ligger til grund for udkastet til ændringsbekendtgørelse, er blevet opmærksom på, at det kan være tvivlsomt, om yngre dyrs smerte-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

dæmpende mekanisme er fuldt udviklet.”

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har endvidere i 2004 udgivet en videnskabelig rapport¹, hvor spørgsmålet om kastration af smågrise bliver belyst. EFSA's videnskabelige ekspertpanel for dyresundhed og dyrevelfærd har på baggrund af rapporten i en udtalelse² konkluderet følgende:

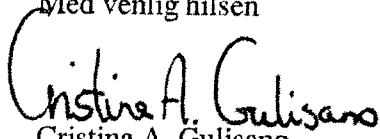
”The pain process is complex. It involves endogenous mechanisms of control (inhibition of nociceptive information transmission and of pain perception) that are likely to mature after birth. Age-related variations in these mechanisms and innervation of the various tissues involved in castration are not known in the neonatal pig. Piglets respond to potentially painful stimuli very soon after birth. Several physiological and behavioural measures can be used as pain indicators.

[...]

There are no clear data demonstrating that pain perception related to surgical castration is lower in pigs younger than 7 days of age than in older ones. Castration during the neonatal period (1-3 days) may have more deleterious consequences (growth rate, hernia detection and occurrence, testicular retention, pain) than later.”

Justitsministeriet skal på den baggrund anmode Dyreværnsrådet om en udtalelse om kastration af pattegrise og smertefølelse. Rådet anmodes i den forbindelse om at gennemgå de nyeste forskningsresultater på området og om at vurdere, hvorvidt der efter Rådets opfattelse er grundlag for at revidere de gældende regler for kastration af pattegrise.

Med venlig hilsen

Cristina A. Gulisano

¹ *The EFSA Journal* (2004) 91, 1-18, Welfare aspects of the castration of piglets.

² Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on request from the Commission related to the welfare aspects of the castration of piglets, *The EFSA Journal* (2004) p. 6.

Akt.nr. 10

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

- 9 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40267
+ bilag

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 254 som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano
Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 254 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af FLF alm. del – samrådspm. R om kastration af svin den 16. april 2008, tilsende udvalget kopi af Det Dyreetiske Råds høringssvar fra 2005.”

Svar:

Kopi af Det Dyreetiske Råds høringssvar af 29. april 2005 vedlægges.

29. april 2005

Att.: Kontorchef Anne Tønnes
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedr. høring om udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr.

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Justitsministeriet af 30. marts 2005 (Dok: AWE40051) vedr. høring om udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr. Rådet anmodes om at komme med bemærkninger til det vedlagte udkast.

Det Dyreetiske Råd tilslutter sig kravet om, at der ved den kirurgiske kastration af kalve over 4 uger skal gives længerevarende behandling af smerter som følge af indgrebet. Rådet finder dog behov for at knytte nedenstående yderligere kommentarer til bekendtgørelsen om halekupering og kastration i forbindelse med den forestående ændring af bekendtgørelsen.

Så vidt Det Dyreetiske Råd er orienteret, er der god grund til at antage, at også pattegrise, lam og gedekid føler smerte ved og efter en kastration. Rådet er endvidere ikke bekendt med, at det ud fra et videnskabeligt synspunkt kan begrundes, at nogle af disse arter har mindre behov end andre med hensyn til bedøvelse og efterfølgende smertebehandling. Rådet finder derfor, at der som udgangspunkt bør stilles krav til bedøvelse og efterfølgende behandling af smerter for både kalve, pattegrise, lam og gedekid.

Det Dyreetiske Råd er dog samtidig bekendt med, at kastrationsmetoder, smerteopfattelse, vurdering heraf samt smertebehandling, er forskningsområder i stærk udvikling. Der er således for øjeblikket fx ikke klarhed over, hvorledes det i praksis bedst muligt lader sig gøre at bedøve pattegrise. Der er derfor efter Rådets opfattelse behov for at evaluere og om nødvendigt præcisere bekendtgørelsens tekst i relation til aldersgrænser og kastrationsmetoder samt evt. at udarbejde vejledninger om valg af bedøvelse og smertebehandling. Rådet anbefaler derfor, at der nedsættes et udvalg til at foretage en mere grundig vurdering af de forhold, der reguleres af bekendtgørelsen, således at fx krav om bedøvelse og smertebehandling sker på baggrund af et udvalgsarbejde, som anviser bedøvelsesmetoder, der både er videnskabeligt validerede og praktisk anvendelige.

Endelig har Det Dyreetiske Råd forståelse for, at andre hensyn end dyrets velfærd kan spille en rolle ved fastsættelse af regler, og at krav om bedøvelse og efterfølgende smertebehandling kan have store konsekvenser især for svineproduktionen. Af hensyn til den danske svineproduktions konkurrenceevne finder to af Rådets medlemmer derfor, at et krav om bedøvelse og efterfølgende smertebehandling i relation til kastration af svin kun bør gennemføres, hvis dette sker på EU-

Akt.nr. 9

Justitsministeriet

2005 NR. 5401-010

niveau. De øvrige medlemmer mener, at der er tale om et så væsentligt velfærdsproblem, at det ikke er acceptabelt at udskyde en løsning af problemet, indtil at EU landene har talt sig frem til fælles regler på området.

Med venlig hilsen

Stine B. Christiansen
Faglig sekretær

Akt.nr. 14

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

Dato: **14 MAJ 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40284

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 255, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 255 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i forlængelse af besvarelsen af FLF alm. del – samrådssp. R om kastration af svin den 16. april 2008, redegøre for, hvilken kontakt der har været mellem Justitsministeriet og Dyreværnsrådet i 2005 i forbindelse med Det Dyreetiske Råds hørings svar fra 2005, herunder i form af telefonsamtaler m.v.”

Svar:

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet den 30. marts 2005 sendte et udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration i høring.

Udkastet til ændringsbekendtgørelse, der alene indeholdt en ændring af en enkelt bestemmelse i bekendtgørelsen om halekupering og kastration, havde til formål at gennemføre en udtalelse af 7. oktober 2003 fra Dyreværnsrådet. Dyreværnsrådet havde i denne udtalelse indstillet, at § 9, stk. 2, om kastration af kalve over 4 leveuger i bekendtgørelsen om halekupering og kastration blev ændret, således at der blev indført krav om længelevarende smertebehandling, hvis kastrationen blev foretaget efter kalvens første 4 uger.

Justitsministeriet modtog den 29. april 2005 et hørings svar fra Det Dyreetiske Råd. I hørings svaret tilslutter Det Dyreetiske Råd sig udkastet til ændringsbekendtgørelse, idet rådet dog finder, at der som udgangspunkt bør stilles krav om bedøvelse og efterfølgende smertebehandling for både kalve, pattegrise, lam og gedekid. Rådet henviser herved til, at der, så vidt rådet er orienteret, er god grund til at antage, at også pattegrise, lam og gedekid føler smerte ved og efter en kastration, ligesom rådet ikke er bekendt med, at det ud fra et videnskabeligt synspunkt kan begrundes, at nogle af disse arter har mindre behov end andre med hensyn til bedøvelse og efterfølgende smertebehandling.

Det Dyreetiske Råd anfører endvidere, at kastrationsmetoder, smerteopfattelse samt smertebehandling er forskningsområder, der er i stærk udvikling, og at der derfor ikke i øjeblikket er klarhed over, hvorledes det i praksis bedst muligt lader sig gøre at bedøve pattegrise. Rådet finder derfor, at der er behov for at evaluere og om nødvendigt præcisere bekendtgørelsens tekst i relation til aldersgrænser og kastrationsmetoder samt

eventuelt at udarbejde vejledninger om valg af bedøvelse og smertebehandling. Rådet anbefaler på den baggrund, at der nedsættes et udvalg til at foretage en mere grundig vurdering af de forhold, der reguleres af bekendtgørelsen, således at f.eks. krav om bedøvelse og smertebehandling sker på baggrund af et udvalgsarbejde, som anviser bedøvelsesmetoder, der både er videnskabeligt validerede og praktisk anvendelige.

Den 9. maj 2005 modtog Justitsministeriet et hørings svar fra Dyreværnsrådet. I hørings svaret tilslutter Dyreværnsrådet sig ligeledes udkastet til ændringsbekendtgørelse. Dyreværnsrådet oplyser endvidere, at det overvejer at behandle spørgsmålet om dyrs smertefølelse nærmere. Dette skyldes, at rådet efter afgivelse af udtalelsen af 7. oktober 2003, som ligger til grund for udkastet til ændringsbekendtgørelse, er blevet opmærksom på, at det kan være tvivlsomt, om yngre dyrs smertedæmpende mekanisme er fuldt udviklet. Endvidere finder rådet anledning til at præcisere, at oplysningen i rådets udtalelse af 7. oktober 2003 om, at der ikke var fremkommet nyt materiale siden 2001, alene relaterede sig til lam og får, hvilket beklageligvis ikke fremgår af udtalelsen.

Justitsministeriet fandt herefter, at vurderingen af behovet for en mere gennemgribende revision af reglerne om halekupering og kastration af dyr burde afvente en nærmere undersøgelse af området, herunder Dyreværnsrådets overvejelser med hensyn til en nærmere behandling af spørgsmålet om dyrs smertefølelse. Efter Justitsministeriets opfattelse burde den specifikke ændring af § 9 i bekendtgørelsen om halekupering og kastration af dyr – som ingen af de hørte parter havde haft indvendinger imod – imidlertid ikke afvente afslutningen af disse nærmere undersøgelser, og ministeriet udstedte derfor den 24. august 2005 bekendtgørelsen.

Der har ikke i løbet af sommeren i forbindelse med, at Justitsministeriet overvejede, hvad de indkomne hørings svar gav anledning eller på noget andet senere tidspunkt i 2005 været nogen kontakt mellem Dyreværnsrådet og ministeriet, som følge af Det Dyreetiske Råds hørings svar af 29. april 2005.

Akt.nr. | |

JUSTITSMINISTERIET

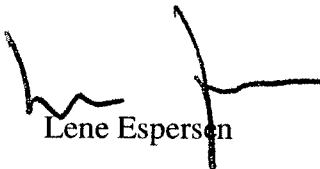
Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

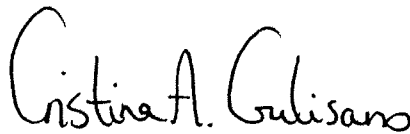
- 9 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40268

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 256 som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 256 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Vil ministeren med henvisning til artikel i Effektivt Landbrug: ”Søren Nielsens snit” tilsende udvalget en faglig vurdering af, om den i DR1 21Søndag viste metode til kastration af svin er den mindst smertefulde for svinene?”

Svar:

Efter dyreværnslovens § 1 skal dyr behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Ud over de generelle krav i § 1 er der fastsat mere detaljerede regler for forsvarlig behandling af dyr på visse områder, som f.eks. reglen i dyreværnslovens § 14, stk. 1, om, at operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, kun må foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.

Efter dyreværnslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om operative og lignende indgreb, herunder bl.a. regler om kastration. Herudover følger det af dyreværnslovens § 14, stk. 4, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse typer af indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særligt uddannet personale.

Bemyndigelserne i § 14, stk. 3, 1. pkt., og stk. 4, er udnyttet ved udstedelse af Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om hallekupering og kastration af dyr, som ændret ved bekendtgørelse nr. 823 af 24. august 2005. Bekendtgørelsen finder anvendelse på kastration af alle dyrearter.

Særligt for så vidt angår pattegrise følger det af bekendtgørelsens § 7, stk. 1, at kastration kan foretages uden forudgående bedøvelse, hvis det sker så tidligt som muligt inden for dyrets 2. til 7. levedøgn. Kastration må kun foretages af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring med kastration med passende midler og under hygiejniske forhold. Kastration ved overrivning af væv må ikke foretages, og hvis kastrationen foretages efter pattegrisens 7 første levedøgn, skal dyret gives længerevarende smertebehandling, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 2 og 3.

Overtrædelse af bekendtgørelsen straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, jf. bekendtgørelsens § 10.

Det beror i sidste instans på domstolenes konkrete vurdering af de relevante omstændigheder i den enkelte sag, om der – ud over en overtrædelse af bekendtgørelsen – samtidig er sket en overtrædelse af dyreværnslovens § 1.

Da en udtalelse om, hvorvidt den metode til kastration af svin, som blev vist i et indslag i DR1 21 Søndag, er den mindst smertefulde for svinene, i princippet kan indebære en stillingtagen til, om Dyreværnslovens §1 er overtrådt, finder Justitsministeriet det af principielle grunde rigtigst ikke at udtale sig herom eller at indhente en sagkyndig vurdering, heraf fra veterinær sagkundskab.

Akt.nr. 15

JUSTITSMINISTERIET

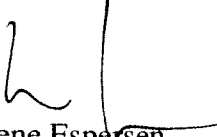
Civil- og Politiafdelingen

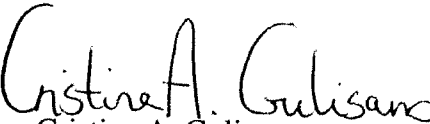
Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

14 MAJ 2008

Dato:
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40285

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 257, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet til justitsministeren den 16. april 2008 (Alm.del).

Lene Espersen

Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 257 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
(Alm. del):**

”Ministeren bedes i forlængelse af besvarelsen af FLF alm. del – samrådssp. R om kastration af svin den 16. april 2008, tilsende udvalget rapporten fra Dyr lægeforeningens Velfærdsudvalg sammen med ministerens kommentarer til rapporten.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet rettet henvendelse til Den Danske Dyr lægeforening. Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at foreningen ved e-mail af 6. maj 2008 har oplyst, at foreningen ikke har kendskab til, at foreningen skulle have udarbejdet en rapport om kastration af smågrise m.v.

Den Danske Dyr lægeforening har imidlertid oplyst, at foreningen i øjeblikket har en skriftlig udredning vedrørende foreningens holdning til kastration af smågrise under udarbejdelse. Denne udredning vil efter det oplyste foreligge om kort tid.

Akt.nr. 18

JUSTITSMINISTERIET

Justitsministeren

Folketinget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

20 MAJ 2008

Dato:
Sagsnr.: 2008-151-0178
Dok.: ERK40297
+ bilag

Opfølgning på besvarelse af spørgsmål nr. 257

Som opfølgning på min besvarelse den 14. maj 2008 af spørgsmål nr. 257, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har stillet mig den 16. april 2008 (Alm. del), fremsender jeg hermed til udvalgets orientering et notat modtaget fra Den Danske Dyrlægeforening om foreningens holdning til kastration af pettegrise.

Til orientering kan jeg oplyse, at notatet endvidere vil blive fremsendt til Dyreværnsrådet.

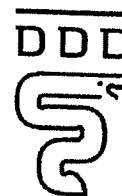

Lene Espersen

/ Cristina A. Gulisano

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Den Danske Dyrlægeforenings holdning til kastration af pattegrise

Den Danske Dyrlægeforening ser ingen grund til at ændre ved de nugældende regler for kastration af pattegrise, men anbefaler, at der etableres en bedre uddannelse af de personer, der kan godkendes til at gennemføre indgrebet.

I den aktuelle debat, er der ikke fremkommet nye oplysninger om smågrisenes smerteoplevelse under og efter indgrebet, hvorfor der ikke er nogen grund til at ændre reglerne.

Den Danske Dyrlægeforenings holdning baseres på dyreværnslovens generelle bestemmelser, der siger:

§ 1. Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

§ 14. Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.

Det centrale i dyreværnsloven er, at dyr skal beskyttes bedst muligt mod smerte og må ved operative indgreb alene udsættes for uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed.

Kastration af pattegrise indebærer udover selve indgrebet, at grisene først skal indfanges og dernæst fikseres på en sådan måde, at indgrebet kan gennemføres så ubesværet som muligt. Selve indfangningen og især fikseringen af grisene betyder oftest, at grisene sætter sig tydeligt til modværge og skriger så voldsomt, at det for den uøvede iagttager kan være vanskeligt at skelne de reaktioner, der kommer fra selve fikseringen, fra de reaktioner, der kommer fra indgrebet.

Smerteniveauet ved en kastration, der består af et hudsnit, fremføring af testiklen samt overskæring af sædstrengen er afhængig af hvordan indgrebet gennemføres. Gennemført korrekt af en rutineret kirurg kan det være særdeles vanskeligt at registrere væsentlig smertereaktion fra grisen. Smerteforsøg udført af afdøde professor O. Svendsen viser entydigt, at indgrebet er forbundet med smerte, men set ud fra en klinisk vurdering er smertereaktionen ganske kortvarig, og det er Den Danske Dyrlægeforenings opfattelse, at det observerede smerteforløb ligger indenfor de grænser, der er accepteret som uvæsentlige og forbigående i dyreværnslovgivningen. Det er også foreningens opfattelse, at kastrationsteknikken har stor betydning for smerteniveauet ved indgrebet, og at der skal fokuseres på en adækvat uddannelse af de personer, der skal gennemføre indgrebet.

Den aktuelle debat har ført til politiske overvejelser om at forbyde kastration uden forudgående bedøvelse. Det vil efter foreningens opfattelse være meningsløst at gennemføre et sådant krav. Der er i dag følgende to realistiske metoder til bedøvelse af smågrisene:

- Lokalbedøvelse
- Kuldioxid bedøvelse

Når der lægges en lokalbedøvelse med henblik på kastration, skal det ske dels under huden på pungen og dels på sædstrengen. Det vil sige, at grisene efter indfangning og fiksering skal injiceres 2 gange, hvorefter der skal gå ca. 3 minutter, inden effekten indtræder. Herefter skal grisen igen indfanges og fikseres, således at indgrebet kan gennemføres. Proceduren er således forbundet med betydelig stressbelastning af grisene. Hertil kommer, at smertedæmpningen kun er relativ, og hos 10 % af grisene finder der ikke nogen smertedæmpning sted. Hertil kommer, at der ikke i dag findes godkendte midler til lokalbedøvelse af grise.

Kuldioxid bedøvelse giver ifølge undersøgelser gennemført af O. Svendsen en fuldstændig smertedæmpning, men metoden er tilsyneladende forbundet med et markant indledende excitationstadiet, der ud fra en klinisk vurdering virker markant stressbelastende for grisene.

Fra tysk side er der udviklet bedøvelseskamre, hvor der anvendes bedøvelsesgasser (isofloran), men undersøgelser har vist, at metoden ikke opfylder kravene til en smertereduktion.

Det postoperative smerteforløb er ikke forskelligt fra de ikke bedøvede grises, viser pilotundersøgelser foretaget af A. Jørgensen m.fl. og publiceret i proceedings fra IPVS kongressen i 2006. Behandling med smertestillende medicin vil ikke kunne fjerne smerten ved indgrebet, men dæmpe den noget, hvis behandlingen gives i passende tid før operationen. Ved valg af præparater med en protraheret effekt vil man derimod opnå en ønskelig dæmpning af den postoperative smerte, som stresser grisen.

Alternativet til kastration er således ikke bedøvelse, men at undlade kastration. Der er her flere metoder under udvikling:

- Immunokastration
- Sædsortering
- Fjerne eller lokalisere grise med ornelugt

Immunokastration foretages som en vaccination. Vaccinen anvendes rutinemæssigt i en række lande (f.eks. Australien), men er endnu ikke markedsført i Europa/Danmark. Grisene skal vaccineres 2 gange med 4 ugers mellemrum, således at sidste vaccination gives 4-5 uger før slagting. Det er således forbundet med et vist besvær at gennemføre proceduren, og desuden må der påregnes flere gener i form af stressbelastning samt injektionsskader. Hertil kommer, at der er risiko for selvinjektion, som hvis uheldet indtræder, kan medføre en påvirkning af frugtbarheden. Endelig er forbrugernes accept af metoden ikke tilstrækkelig klarlagt.

Der arbejdes ihærdigt på at udvikle en prisbillig metode til at sortere sæd. Det vil på denne måde være muligt at sortere sædceller med Y kromosomet fra, så der alene fødes hungrise.

Landbruget har for år tilbage udviklet en metode til at udpege og dermed frasortere de 5-6 % af grisene, der udvikler ornelugt, men selv om det kunne dokumenteres, at metoden var sikker, var det ikke muligt at afsætte kødet fra intakte orner på de vigtige eksportmarkeder. Metoden er derfor mere eller mindre skrinlagt, og der findes i dag kun eet slagteri, der kan gennemføre frasorteringen.

Arbejdet med at lokalisere, hvorfor 5-6 % af hangrisene udvikler kønslugt, er indtil videre stoppet i Danmark på grund af manglende forskningsbevillinger. De to stoffer, der er ansvarlige, er skatol, der dannes i tarmen ved mikrobiel nedbrydning af aminosyren tryptofan, og androstenon, der produceres i testiklerne i en stigende mængde, efterhånden som hangrisen nærmer sig kønsmodenhed. Mekanisme bag at få nedbrudt de to stoffer er enzymer. Man mangler at udrede, hvorfor disse enzymsystemer ikke kommer til udtryk i 5-6 % af hangrisene. Når denne mekanisme er afsløret, vil det formentlig også kunne lade sig gøre at genetablere den i fuldt omfang.

Med en stor svineproduktion måtte man kunne forvente, at der blev sat penge af til relativt hurtigt at finde acceptable metoder, der kan afløse kastration.

Sagsnr. 0801377 – 8. maj 2008 – Lars Holsaae, Jørgen Lindahl og Peter Høgedal

